

ЕДИНОМИСЛИЕ МЕЖДУ ДЕТСКАТА ГРАДИНА И СЕМЕЙСТВОТО ПРИ ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕТЕТО

Рену Христова

От вечните нравствени принципи - почитеност, толерантност, взаимно зачитане и уважение се ръководеше проф. дпн Марин Люлюшев. Такива отношения изискваше и от нас - асистентите - правещи своите първи крачки в академичното пространство и усвояващи академичното общуване. За тях и за всичко, което направи, за да се утвърди името на Педагогическия факултет - дълбоко се прекланям.

Взаимодействието между детската градина и семейството е проблем на редица изследвания, тълкувания, дискусии. Независимо от факта, че са изказани и защитени много мнения и становища, въпросът за сътрудничеството между учители и родители винаги ще е актуален. Всяка новосформирана група в детската градина има собствен облик и не може да бъде сравнявана с предходните, защото изискванията и очакванията на родителите на децата, посещаващи тази група, са различни, от тези на родителите на децата от другите групи. Това изисква от предучилищния педагог да разнообразява подходите в общуването както с децата, така и с родителите.

Съвременното ни общество е в икономическа криза, която се отразява негативно върху всички сфери и засяга личностното формиране на подрастващите. В такива кризисни периоди най-уязвима е социалната сфера. Измененията, настъпващи в нея, променят междуличностните отношения, чийто негативизъм води до промяна в нравствените ценности. Този процес е естествен. Но когато бруталността, агресивността, безскрупулността, лъжата и измамата са "ценностите", които вижда, с които расте и с които се възпитава съвременното дете - това вече е доста обезпокояващо.

Един от проблемите, който е обект на разглеждане, проблем, продиктуван и болезнен за педагоги-

ческата практика - са ценностите, към които трябва да се ориентира малкото дете, за да може да формира собствена личностна ориентация и ценностна система.

Друг проблем, който непосредствено е свързан с формирането на нравствеността, е проблемът за идентичността на българина, за идентичността на подрастващото дете.

Болезните в духовността се отразяват и водят до болести в природата, а когато боледува природата - човешкото здраве е в опасност. Затова трябва да научим детето от предучилищна възраст да пази, да съхранява, да почита и да се прекланя пред природата. Това е друг важен въпрос, към който е необходимо да бъде ориентирано едномислието между учителите и родителите.

В статията се разглеждат само малка част от проблемите, свързани с едномислието между семейството и детската градина. Отделя се специално внимание точно на тези въпроси, защото смятаме, че тяхното навременно решаване е от изключителна важност за личностното формиране в годините на предучилищното детство.

Честност, отстъпчивост, взаимност, отзывчивост, зачитане правото на другия, с когото играеш, с когото се радваш и с когото сте заедно, са качества, които се стреми да възпитава предучилищният педагог у децата. Но без

разбиране и споделяне от родителите, от семейството, тези усилия биха останали безпочвени, а тези качества не биха могли да станат принципи, от които детето да се ръководи в общуването с другите. Ето защо е необходимо едномислие между родителите и учителите. Едномислие, разглеждано не като еднаквост във вижданията на учителите и родителите за възпитанието на детето, а едномислие, ориентирано към една обща цел - съграждане на собствена ценностна ориентация, съчетаваща българските нравствени традиции с новите ценности.

Всеки педагог в детската градина зачита индивидуалността на отделното дете. Но в същото време той трябва и да го приобщи към групата от връстници, да постави началото на екипността като начин за съвместно постигане на цели. В тази насока трябва да се насочени и усилията на родителите - да изискват и възпитават уважение и толерантност у своето дете, за да се осъществи принципът "да се научим да живеем заедно с другите" (Ж. Делор). Без спазването и съобразяването с този принцип не може да се постигне нормално общуване в нито една човешка общност (детска група, клас, работен екип). Това налага още в предучилищна възраст у детето да се формират общочовешки ценности и още в първите години на детството да се разбере необходимостта от тяхното спазва-

не. А това може да се постигне единствено чрез единомислие между учителите и всички родители (доставяно един или няколко от родителите да не споделят тези виждания, за да се влоши психоклимата в групата).

Агресивността е друг тревожен факт на нашето съвремие. Наблюдаваме я и в детските взаимоотношения. Знаем, че предучилищната възраст е възрастта на подражанието. Детето все още няма собствени критерии за оценка на добро и лошо, за красиво и грозно и затова приема като еталон на поведение онова, което най-често вижда: от телевизионния екран, на улицата, на обществени места, в семейството. По-голяма част от времето възрастното дете прекарва пред телевизора. Многообразието от сателитни и кабелни програми многократно увеличава избора в тематично и жанрово отношение. Така телевизията постепенно измества общуването между родители и деца и се превръща в едно от най-мощните средства за възпитание и социализация на подрастващите. През последните години телевизионните програми изобилстват от сцени на насилие и порнография, на агресия и вулгарност. От музикалните канали и радиата звучат песни с еднотипна мелодия и ритъм, с цинично съдържание и ниска езикова култура, които се приемат като еталон за подражание и критерии за национална идентичност,

нравствени и естетически ценности от младото поколение. Правото на избор е изконно човешко право, но ограничаването на възможностите за избор и свеждането им до еднотипност, вече е престъпление. Съвременните деца са лишени от многообразието и вариативността на избора. Те приемат за образец на подражание това, с което е изпълнено медийното пространство. Затова в игрите им присъстват ролите, където се демонстрират мускули и "юмручни ласки", олицетворяващи еталона за нравственост и естетика. Учителят прави всичко възможно да ограничи насилието в детското общество, но той сам не може да противостои на тиражираните телевизионни и радиопредавания с ниска нравствена и естетическа стойност. Не може да приобщи детето към общочовешките ценности, не може да формира национална идентичност, ако не среща подкрепата на родителите.

Тревожен факт, който може да има непоправими последици за човешкия род, е замърсяването на околната среда. Насищането на атмосферата с тежки метали и вредни газове намалява съдържанието на кислород във въздуха, което от своя страна намалява имунната защита на организма, води до: лесна податливост и бързо разпространяване на заболяванията и прерастването им в хронични, функционални и физиологични промени на орга-

низма, а по-късно и до аномалии и израждане в следващите поколения.

Децата изпитват най-силно въздействието на тези неблагоприятни фактори, защото растящият и неукрепнал организъм е много податлив и незащитен от влиянието на средата (природна и социална). Ето защо отговорността на учителите и родителите намира израз в осигуряването на екологично чиста среда, гарантираща здравето на детето. Другото глобално измерение на тази отговорност е формирането на екологична култура, "която да поддържа хармония между обществото и природата в глобален план и между социалното и биологичното у човека в индивидуален план" (З. Костова).

Единоумислието между детската градина и семейството при възпитанието на детето трябва да бъде ориентирано към:

➤ зачитане на детската индивидуалност, насърчаване на личностната изява и самостоятелност, но заедно с това и възпитаване на сътрудничество между децата;

➤ формиране на национално самосъзнание, изразяващо се в чувство за национална принадлежност и гордост, в чувство на родолюбие;

➤ използване положителното влияние на телевизията, чрез включването на научнопопулярни, спортно-развлекателни, музикални и др. предавания в педагогическия

процес на детската градина и контролиране избора на телевизионни програми в семейството;

➤ детето може да разбере и приеме себе си като част от екосистемата чрез непосредствен контакт с природата. Ето защо в организацията на детския живот приоритетно място трябва да намерят разходките, екскурзиите и туризмът, провеждани заедно с родителите. По този начин в естествена природна среда децата имат възможност да демонстрират навици, относно запазване на чистотата и съхраняване на природата, да формират умения за нейното обогатяване, да проявяват състрадание, съпричастност, отзивчивост - личностни качества, които водят до зараждане на хуманно отношение.

Следователно единоумислието между детската градина и семейството би могло да се постигне чрез активното присъствие на родителите в живота на децата в детската градина, чрез участието им в различни форми - игрови, учебни, развлекателни и др. Необходимо е сътрудничеството между детската градина и семейството да стане стил на работа във всеки педагогически колегиум, с оглед приобщаване на децата към националните традиции, към неповторимите дадености на българската природа, чрез които ще се утвърждава националната им идентичност.

FOR UNANIMITY BETWEEN NURSERY SCHOOL AND FAMILY IN CHILD UPBRINGING

RENI HRISTOVA

Summary

In the article just a small part of the problems connected with the unanimity between nursery school and family are considered: values toward which the little child should be oriented, establishing a national identity, creating an ecological attitude. Special attention is paid exactly on these issues because we think their timely solution is of utmost importance for the personality building in pre-school years.